

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.09.1969, sp. zn. 5 Cz 24/69, ECLI:CZ:NS:1969:5.CZ.24.1969.1

Číslo: 56/1970

Právní věta: Lhůta šesti měsíců uvedená v ustanoveních § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. a § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. není toliko pořádkovou lhůtou. Jestliže orgán sociálního zabezpečení provede zúčtování po uplynutí šesti měsíců po zúčtovaném období, mohla by vzniknout povinnost vrácení přeplatku poživatelce vdovského důchodu jen za splnění podmínky § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. (např. pro neohlášení vstupu do zaměstnání), případně organizaci podle § 89 zák. č. 101/1964 Sb. a § 132 vyhl. č. 102/1964 Sb. (z důvodu, že včas nebo vůbec neohlásila výdělek vdovy).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 24.09.1969

Spisová značka: 5 Cz 24/69

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod, Lhůty

Předpisy: 101/1964 Sb. § 53

§ 132

§ 59

§ 89 102/1964 Sb. § 85

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 56/1970 sb. rozh.

Lhůta šesti měsíců uvedená v ustanoveních § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. a § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. není toliko pořádkovou lhůtou.

Jestliže orgán sociálního zabezpečení provede zúčtování po uplynutí šesti měsíců po zúčtovaném období, mohla by vzniknout povinnost vrácení přeplatku poživatelce vdovského důchodu jen za splnění podmínky § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. (např. pro neohlášení vstupu do zaměstnání), případně organizaci podle § 89 zák. č. 101/1964 Sb. a § 132 vyhl. č. 102/1964 Sb. (z důvodu, že včas nebo vůbec neohlásila výdělek vdovy).

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 24. 9. 1969, [5 Cz 24/69.](#))

Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 26. 3. 1968 bylo provedeno zúčtování vdovského důchodu navrhovatelky při souběhu s jejím příjmem z výdělečné činnosti za dobu od 1. 1. 1967 do 31. 3. 1968 a navrhovatelce bylo uloženo, aby uhradila vzniklý přeplatek v částce 2242 Kčs. V opravném prostředku namítala navrhovatelka, že zúčtování bylo provedeno opožděně a že jí tedy byla uložena náhrada vypočteného přeplatku neprávem.

Krajský soud v Hradci Králové zrušil usnesením z 30. 5. 1969 rozhodnutí odpůrce s odůvodněním, že zúčtování nebylo provedeno v předepsané lhůtě sedmi měsíců po uplynutí zúčtovaného období a že navrhovatelka není povinna uhradit vzniklý přeplatek, poněvadž nejsou splněny podmínky § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl usnesením krajského soudu – pokud jím bylo zrušeno rozhodnutí odpůrce i ve výroku, týkajícím se přeplatku za dobu od 1. 7. 1967 do 31. 3. 1968 – porušen zákon a v uvedeném rozsahu je zrušil.

Z odůvodnění:

Krajský soud vycházel z názoru, že zúčtování zálohově poskytovaného vdovského důchodu při souběhu s příjmem z výdělečné činnosti vdovy musí být provedeno do šesti měsíců po uplynutí zúčtovaného období. Dospěl k závěru, že v této věci nejsou splněny podmínky pro povinnost navrhovatelky k zaplacení vzniklého přeplatku, protože včas oznámila odpůrci výdělečnou činnost. V odůvodnění svého usnesení však krajský soud neuvedl vůbec, z jakého důvodu pokládá zúčtování za dobu od 1. 7. 1967 do 31. 12. 1967 a od 1. 1. 1968 do 31. 3. 1968 za nesprávné v tom směru, že navrhovatelce byla uložena povinnost vyrovnat přeplatek vzniklý tímto zúčtováním.

Lhůtu šesti měsíců uvedenou v ustanoveních § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. a § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. nelze považovat za pouhou lhůtu pořádkovou. Tato lhůta byla stanovena z toho důvodu, aby poživatelce vdovského důchodu nevznikl tíživý dluh, k němuž by mohlo dojít při zúčtování záloh za delší období. Orgán sociálního zabezpečení je proto povinen provést zúčtování nejpozději do šesti měsíců po uplynutí zúčtovaného období, tedy vždy do konce prvního půlroku za druhý půlrok uplynulého roku a do konce roku za první půlrok běžného roku. Se zřetelem k tomu také organizace, která vdovu zaměstnává, je podle § 132 odst. 2 vyhl. č. 102/1964 Sb. povinna půlročně hlásit výdělek poživatelky vdovského důchodu. Povinnost hlásit dosažený výdělek má totiž podle cit. ustanovení jen organizace, nikoli poživatelka vdovského důchodu sama, jež by tuto povinnost nemohla ani přesně splnit; ostatně povinnost v tomto širším rozsahu není poživatelce vdovského důchodu uložena ani ustanovením § 52 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb., které jí ukládá toliko povinnost hlásit vstup do zaměstnání.

Jestliže orgán sociálního zabezpečení provede zúčtování záloh na vdovský důchod za předcházejících šest měsíců ve lhůtě dalších šesti měsíců, neopírá se o povinnost k vrácení případného přeplatku o ustanovení § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb., nýbrž o ustanovení § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. a § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. I v tomto případě však musí být zúčtování provedeno rozhodnutím, proti němuž je opravný prostředek k soudu. Nelze totiž připustit, že by poživatelka vdovského důchodu neměla v takovém případě opravný prostředek, neboť jde o zásah do jejích důchodových nároků (§ 92 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.).

Jestliže orgán sociálního zabezpečení provede zúčtování po uplynutí šesti měsíců po zúčtovaném období, mohla by vzniknout povinnost vrácení přeplatku poživatelce vdovského důchodu jen za splnění podmínky § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. (např. pro neohlášení vstupu do zaměstnání), případně organizace podle § 89 zák. č. 101/1964 Sb. a § 132 vyhl. č. 102/1964 Sb. (z důvodu, že výdělek vdovy neohlásila včas nebo vůbec příslušnému orgánu sociálního zabezpečení).

Splnila-li navrhovatelka svou povinnost v tom směru, že včas oznámila odpůrci svou výdělečnou činnost, a neprovedl-li odpůrce včas zúčtování za dobu od 1. 1. 1967 do 30. 6. 1967, uvažoval krajský soud správně, když dospěl k závěru, a že za toto období nestíhá navrhovatelku povinnost k vrácení přeplatku, jak byl vykázán zúčtováním.

Naproti tomu k zúčtování za druhé pololetí 1967 a první čtvrtletí 1968 rozhodnutím odpůrce z 26. 3. 1968 došlo včas; ve smyslu ustanovení § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. a § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. vznikla pak navrhovatelce povinnost k úhradě tohoto přeplatku již z důvodu včas provedeného zúčtování.

Krajský soud v Hradci Králové, který v této souvislosti rozhodl jinak a v odůvodnění rozhodnutí neuvedl, z jakého důvodu pokládá přeplatek za dobu od 1. 7. 1967 do 31. 3. 1968 za přeplatek předepsaný navrhovatelce k náhradě bezdůvodně, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanoveních § 59 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb., § 85 vyhl. č. 102/1964 Sb. a § 157 odst. 2, § 167 odst. 2 a § 224 odst. 1 o. s. ř.